

Висновки щодо подальших дій

За два роки з часу проведення дослідження вже очевидно, що Україна рухається в бік песимістичного сценарію.

Для зміни ситуації потрібні термінові дії на національному та регіональному рівні, зокрема:

- Розширення антиретровірусного лікування хворих на ВІЛ/СНІД та забезпечення інтеграції програм з лікування з програмами догляду та підтримки;
- Активна профілактична робота серед молоді та жінок, у т.ч. статеве виховання;
- Розширення профілактичних програм, особливо у найбільш уражених епідемією регіонах України;
- Якісний розвиток та адекватне фінансування комплексних програм зменшення шкоди від ін'єкційного вживання наркотиків.

Епідемія ВІЛ-інфекції/СНІДу в Україні все ще перебуває на стадії, коли своєчасні, дієві та результативні втручання можуть зупинити цей страшний процес, повернути його назад, зменшити наслідки та негативний вплив епідемії на соціально-економічний розвиток.

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ ЕПІДЕМІЇ ВІЛ-ІНФЕКЦІЇ/СНІД В УКРАЇНІ

За даними дослідження «Соціально-економічний прогноз наслідків епідемії ВІЛ/СНІД в Україні», проведеного у 2005 році Світовим банком спільно з Міністерством охорони здоров'я України за участю Об'єднаної програми ООН з ВІЛ/СНІДу (ЮНЕЙДС) і МБФ «Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІД в Україні» за підтримки Глобального фонду для боротьби зі СНІДом, туберкульозом і малярією.

THE WORLD BANK

Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІД в Україні

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ ЕПІДЕМІЇ ВІЛ-ІНФЕКЦІЇ/СНІД В УКРАЇНІ

THE WORLD BANK

У 1995 році Всесвітня організація охорони здоров'я класифікувала Україну як країну з низьким рівнем поширення ВІЛ-інфекції/СНІД, а всього лише через десятиріччя країна потрапає від наймасштабнішої епідемії ВІЛ-інфекції/СНІД в Європі (DeBell and Carter 2005).

Шляхи передачі ВІЛ-інфекції змінюються: Дотепер епідемія ВІЛ в Україні була зосереджена в певних групах населення, головним чином серед споживачів ін'єкційних наркотиків. Зараз епідемія зміщується від груп високого ризику в бік загального населення. Тенденція до поширення епідемії серед загального населення підтверджується офіційними даними Українського центру з профілактики та боротьби зі СНІД. Згідно з ними частка інфікувань через споживання ін'єкційних наркотиків, знизилася з 83,6 відсотків у 1997 році до 44 відсотків у 2006 році, тоді як частка інфікувань статевим шляхом зросла з 11 до 35 відсотків. Споживачі ін'єкційних наркотиків все ще складають більшість серед людей, що інфікуються ВІЛ.

Найбільш уражені молодь та жінки: Статистика свідчить, що в 2006 році кожний п'ятий серед усіх ВІЛ-інфікованих — молода людина віком від 18 до 24 років. Частка жінок серед нових зареєстрованих випадків ВІЛ-інфекції зросла до 42 відсотків. Згідно дослідженню у 2014 році загальна кількість ВІЛ-інфікованих осіб становитиме 479 тис. (1,9% населення віком 15—49 років) за оптимістичним і 820 тис. (3,5%) за песимістичним сценаріями відповідно.

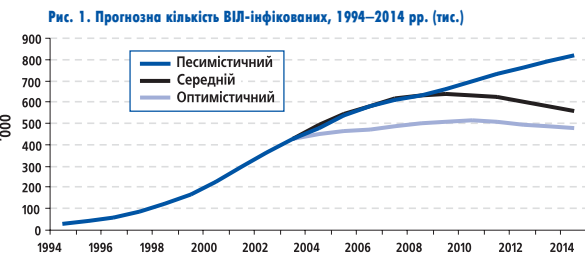
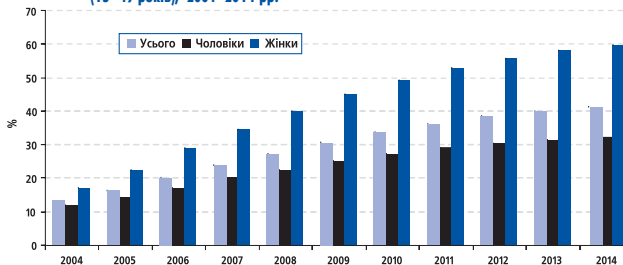

Рис. 1. Прогнозна кількість ВІЛ-інфікованих, 1994–2014 рр. (тис.)

Руйнівний вплив епідемії на демографічну ситуацію та здоров'я нації: Збільшення рівнів захворюваності та смертності від СНІД найбільш вплине на і без того несприятливу демографічну ситуацію в країні. У 2014 році прогнозоване число смертей від СНІДу, становитиме третину всіх смертей серед чоловіків віком 15—49 років, і майже 60% всіх смертей серед жінок цієї вікової групи.

Рис. 2. Прогнозована частка смертей від СНІД в загальній кількості смертей серед дорослих (15–49 років), 2004–2014 рр.

Джерело: Світовий банк та Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІД, 2006

Прогнозується, що внаслідок епідемії ВІЛ/СНІДу у 2014 році середня тривалість життя чоловіків скоротиться на 2–4 роки (з 65,6 до 61,6–63,4 року). Відповідне скорочення тривалості життя для жінок оцінюється у 3–5 років (з 75,8 до 71,0–72,9 року).

За помірним сценарієм, до 2014 року в Україні через смерть обох батьків від СНІД з'явиться 42 тис. повних сиріт. Кількість дітей, що втратили від СНІД одного з батьків, прогнозується до 2014 року на рівні 105–169 тис., залежно від сценарію.

Рис. 3. Прогноз загальної кількості дітей, що стали сиротами через СНІД*, 1994–2014 рр. (тис. осіб)

* Діти, що стали сиротами внаслідок смерті одного чи обох батьків від СНІД.

Джерело: Світовий банк та Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІД, 2006

Географія поширення ВІЛ-інфекції/СНІД в Україні нерівномірна, різними є її регіональні демографічні процеси. Кількість ВІЛ-інфікованих у чотирьох найбільш уражених регіонах у 2014 році сягне 36–43 відсотків від їх загальної кількості в Україні, хоча у цих областях проживає лише чверть населення країни.

Епідемія ВІЛ-інфекції/СНІД — одна з головних перешкод для економічного зростання в Україні. В залежності від сценарію розвитку епідемії у 2014 році Україна може зазнати падіння виробництва (валового внутрішнього продукту у незмінних цінах) на 1–6 відсотків, зниження рівня загального добробуту — на 2–8 відсотків, скорочення інвестицій — на 1–9 відсотків.

Витрати на медичне обслуговування, пов'язані з лікуванням ВІЛ-інфекції/СНІД та супутніх інфекцій, можуть стати катастрофічно великими для домогосподарств. Малозабезпечені сім'ї остаточно опиняться за межею бідності.

Залежно від обраного прогнозного сценарію, загальні річні витрати на лікування СНІД оцінюються на період до 2014 року в 41–629 млн. грн. На рівні підприємств негативний вплив ВІЛ-інфекції/СНІД виявлятиметься у зростанні прямих витрат на лікування, збільшенні внесків на виплату допомоги у зв'язку з хворобою, інвалідністю та смертю, а також у втрачених інвестиціях у найм та підготовку працівників. Загальні фінансові витрати, пов'язані з епідемією ВІЛ в Україні, можуть сягнути 1,3 млрд гривень.

Політичні наслідки: Епідемія ВІЛ-інфекції/СНІД може призвести до серйозних наслідків для українського суспільства й поставити під загрозу його зусилля із забезпечення подальшого соціально-економічного розвитку. Навіть у середньотерміновій перспективі йдеться про значний негативний вплив на економічне зростання, інвестиції, соціальне забезпечення, очікувану тривалість життя та зростання населення. Коли ж існуючі тенденції зберігатимуться без ефективної протидії епідемії, то наслідки у довготерміновій перспективі можуть бути спустошливими. Ціна бездіяльності або неефективних дій стане надто високою.